

Izhaja v Trstu
vsak petek ob 5. pop
Rokopisi se ne vra-
čajo. Nefrankovana
pisma se ne spre-
jemajo.
Uredništvo in upravnštvo
ul. del Lavatolo
št. 1, 1.
Telefon 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posamezne št. se
prodajajo po 6 stot.
Inserati se računajo
na milimetre v šir-
kosti na kolone, in
sicer po 8 stot. za
vsaki mm. Za več
nego 10kratno obja-
vo pa po dogovoru.
Naročnina za celo
leto K 4.—; za pol in
četrt leta razmerno.

Glasilno „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

Narodna delavska organizacija

vabi na

izredni občni zbor

ki se vrši

v soboto, dne 16. julija 1910.

ob 7. uri zvečer

v Sokolovi dvorani v „Narodnem domu“ v Trstu.

DNEVNI RED:

1. Organizacijski statut.
2. Izprememba pravil.
3. Statut mladinske organizacije.
4. Razno.

Ako bi občni zbor ne bil ob napove-
dani uri sklepčen, se vrši pol ure pozneje
drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsa-
kem številu navzočega članstva.

Z ozirom na velevažni dnevni red po-
zivljamo članstvo, da se udeleži občnega
zboru v čim najobilnejšem številu.

V TRSTU, dne 11. julija 1910.

Odbor N. D. O.

Sovražniki delavstva.

Ko je v prošlem stoletju vstal veliki
apostol delavstva, Marx, in je poletel v svet
klic: „delavstvo vseh narodov, združite se
proti svojemu ljutemu sovražniku — kapi-
talizmu!“, tedaj si je ta novi evangelij
osvojil milijone src, zvezal milijone rok v
krepko vez, dvignil milijone do tedaj v
suženskih verigah drhtočih duš k svobodi.
Učenci velikega mojstra so prihajali iz
kraja v kraj in oznanjevali delavcu-trpinu
novi evangelij, in delavec-trpin je vstajal
iz robstva, vstajal, krepko se oklepajoč
novih naukov, imajoč pred seboj edini cilj:
popolno zmaganje nad tistim, ki
ga je dotlej vklepal v suženske
okove, nad kapitalizmom. Padli
so vsi pomisleki, ki so dotlej razdruževali
delavstvo, ni bilo več razločka med narod-
nostjo in narodnostjo in to tem lažje, ker
je bil čut narodne skupnosti tedaj tudi
še le v povojih, ni bilo več razločka med
delavcem in delavcem, svoboda, ena-
kost in bratstvo, geslo velikega pre-
obrača v začetku stoletja je iznova odme-
valo povsod, kjer se je vzbudila delavska
stanovska zavest. Strmè je gledat svet ta
novi, nepričakovani pojav, strme je gledal,
kako od dne do dne vidno raste število
neustrašenih bojevnikov za človeška prava
dotedaj kot tovarne živine izrabljanega, a
zato tembolj zaničevanega delavstva.

„Boj kapitalizmu, boj temu krutemu,
nečloveškemu sovražniku, neizprosen boj,
boj do skrajnosti, boj na življenje in smrt!“
To je bil klic, ki je preletaval svet, širè
tu up, radost, navdušenje in ponos, tam
pa strah in groza in srd in sovraštvo. Tu
proletarec, tam kapitalist, tu izkoriščarec,
tam izkoriščevalec, tu topla kri, tam pijavka
— boj do skrajnosti, boj na življenje in
smrt.

Pa minevala so desetletja in ž njimi
se je izpremenilo marsikaj. Delavstvo je
neustrašeno nadaljevalo svoj boj, ali začelo
je izpoznavati, da za njegov obstoj ne za-
dostuje samo kos kruha, s katerim si do
sita napolni svoj želodec. Videlo je svojega
ljutega sovražnika, kako uporablja vsa
sredstva, videlo je, kako mu služijo v de-
sego njegovega cilja prav tiste ideje, katere
je ono zavrglo, misleč, da so le kamen na
potu, videlo je, kako ga prav te ideje
utrjuje v njegovem skupnem odporu, vežeč
ga v krepko, nerazdvojno celoto. Kapi-
talizem je začel uporabljati
nacionalno idejo v svoje svrhe
in jo izigravati v boju proti
delavski mednarodnosti, ono
nacionalno idejo, katere porast in razvoj

je na drugi strani pospešila prav medna-
rodnost delavskih mas. Ali je bilo potem
to posledica treznega razmišljanja, ali stvar
vzgoje, ali pa da ugodi prirojenemu svo-
jemu notranjemu nagonu — delavstvo se
je poleg borbe za svoj kruh začelo zani-
mati tudi za druge pristoječe mu pravice,
ki mu jih nudi, ali ki bi mu jih morala
nuditi pripadnost k gotovemu ozemlju, go-
tovemu narodu ali jeziku, začelo se je za-
nimati za nacionalno misel, izpoznavši, da
ga to dovede prej do končnega cilja v
borbi s ponarodelim ali pa vsaj nacionalno
idejo v svoje svrhe izrabljajočim kapitalizmom.
Naj si je bil torej prvi povod ta ali oni,
nacionalna ideja je v proletarstvu rastla in
rastla, na škodo internacionalni ideji, iz-
silila od nje gotovih koncesij, kar je imelo
za posledico razdvojenje dotednjega edin-
stva v organiziranem proletarstvu, a šla
je še dalje ter vrgla v kot mednarodnost
ter sama popolnoma zavzela njeno mesto,
priznavajoč ji mesta poleg sebe edino le
še v strogo krušnem boju, nudeč ji roko
le še k skupnemu boju proti skupnemu
sovražniku proletarijatu — kapitalizmu.

Take so razmere dandanes.

Na eni strani imamo mednarodno so-
cialno demokracijo, razdeljeno v dva ta-
bora, v enem pristaše stroge mednarodnosti,
v drugem, zavzemajočem ogromno večino,
pristaše narodnostne ideje kot „sredstva k
smotru“; na drugi strani pa proletarijat
stoječ strogo na stališču narodnosti, nar-
odnoorganizirano delavstvo.

Ni naš namen, danes razpravljati o
upravičenosti enega ali drugega stališča,
naše mnenje je pač, da hodi tu prosta
volja vsakomur, da se izveliča vsak po
onem katekizmu, ki se mu zdi pravi, ali
nekaj skupnega, nekaj splošnega pa je in
mora ostati pristašev teh ali onih nazorov
— proletarci smo vsi, vsi imamo
enega, skupnega sovražnika,
proti kateremu bijemo boj, žal,
največkrat ločeno, in naj so
nasprotja med našimi nazori
še tako velika, vendar pa ne
morejo in ne smejo biti nepre-
mostljiva, ako gre za obrambo
splošnih koristi, ogroženih po
enem, skupnem sovražniku —
kapitalizmu.

Tisti, ki bi šel v strankarski strasti
tako daleč, da bi v takem slučaju cenil
strankarske koristi višje, kakor pa koristi
splošnosti, ki bi izdajal koristi splošnosti,
da pridobi sebi ali svoji stranki drobničino,
stem pa neprecenljivo oškoduje splošnost,
kdor bi, sam proletarec, v odločilnem boju
proti kapitalizmu, svojemu lastnemu in
splošnemu sovražniku, vezal roke bojujo-
čemu se proletarcu, zanašajoč v svoji
strankarski strasti v njegove vrste razpor
in razdor, in bi tako pripomogel do zmage
temu sovražniku proletarstva, tisti je
pač sam pogubnejši sovražnik
proletarstva, kakor pa kapi-
talizem sam in zasluži edino le še
sramotno ime Efahta, izdajalca proletar-
stva, pa bodi to kdorkoli!

Toliko v splošnem. Poglejmo pa sedaj
nekoliko v naše domače tržaško delavsko
življenje. V Trstu je proletarijat razdeljen
na tri strani, kar je z ozirom na vladajoče
razmere umljivo, dasiravno ne prav lahko
opravičljivo. Dva naroda bijeta tu ljut boj,
eden, ki ima vse, kar si more pozeleti,
drugi, ki se bori za svoje najelementar-
nejše pravice, vmes pa posega tretji po
oni stari: kjer se prepirata dva, tretji
dobiček ima. Kako stališče naj bi tu zav-
zel proletarijat? Ali se more izogniti temu
bojnemu šumu in hrumu, ali se more po-
staviti na izključno stališče: „delavci vseh
narodov združite se“, s čimer naj bi rekel:
bajte se vi drugi za oslovsko senco narod-
nostnih pravic, da je le polen moj želodec?
Da je to neizvedljivo, priznavajo pristaši
mednarodne misli sami, ako ne toliko v
besedi, pač pa tembolj v dejanjih, ko de-
jansko posegajo v to borbo narodov, pri-
znavajoč vsakemu svojo pravico, a vendar
previdno pristajajoč k močnejšemu, sami

se tako kažoč dovezetne za narodnostna
vprašanja kot „sredstva k smotru“. Da ta
„smoter“ mnogokrat ne odgovarja onemu,
ki ga je imel pred seboj Marx, ko je re-
kel: „Delavci vseh narodov, združite se!“,
namreč boju proti kapitalizmu,
temveč morda ravno nasprotno — boju
za kapitalizem, je morebiti posledica
naših „posebnih“ tržaških „razmer“, ki so
res prav posebno ugodne tistim, ki hočejo
v kalnem ribariti. S tem smo označili sta-
lišče tistih, ki se smatrajo za pristaše
mednarodne misli.

Da so te bojne razmere med obema
v Trstu autohtonima narodnostima vplivale
tudi na proletarijat, je umljivo, saj ta pro-
letarijat v ogromni večini pripada tej ali
oni teh dveh narodnosti, saj ju prav on
tvori, in prav nič ni čudno, da hoče pose-
zati tudi sam dejanski v ta boj, saj je
interesiran pri njem, saj se ta boj bije tudi
zani, za njegovo koristi, v njegovo škodo,
saj se ne malokrat zgodi, da je v prvi
vrsti prav on prisiljen na svoji lastni koži
gledati posledice tega boja in plačevati iz
svojega žepa bojne stroške. Vse to je pri-
vedlo tržaški proletarijat, da je začel tru-
moma zapuščati stališče med dvema sto-
loma in se sam odločno postavljati v nar-
odnostni boj: tu Slovenec, tam Italijan.
Nastali ste narodni proletarski organizaciji,
slovenska in italijanska.

Mogli bi sicer govoriti morda še o
proletarijatu, ki se priznava za pristaša
druge, morda nemške narodne misli, ali
njegovo število je vsaj dandanes še tako
skromno, da ne prihaja v poštev. Govoriti
bi mogli kvečjemu le še o neorganiziranem
delavstvu, o onih revčkih ali pa malomar-
nežih, ki ne uvidevajo potrebe organizacije,
ki tavajo semtertja in se le v skrajni sili,
tedaj pa s čudovito gorečnostjo oklepajo
tiste, ki bi jim trenutno mogla nuditi naj-
več koristi, toda tudi s temi ne računamo,
saj vemo, da jih ima v slučaju njihove
potrebe lahko vsak, kdor bi jih hotel imeti,
ka lar pa nimajo potrebe oni, pa nihče.

Tako so torej razmere v Trstu. In
sedaj: kako je pri teh proletarskih orga-
nizacijah z glavnim njihovim smotrom —
ohrambo proletarstva proti
njegovemu glavnemu sovraž-
niku, kapitalizmu?

Italijanska narodna delavska organi-
zacija je dosedaj pokazala tako malo de-
janj, da bi bilo silno težavno soditi o njej,
da ni že s samo enim takim dejanjem do-
kumentirala, da nima niti najmanjše pra-
vice do imena zagovornice proletarskih
koristi, ko se je ob priliki volitev v okrajno
bolniško blagajno vezala z delodajalci-kapi-
talisti. To jo označuje p. polnoma in nam
tudi natančno določuje stališče napram
njej — Ne poznamo je!

Torej le še mednarodnjaki!

Narodna delavska organizacija je stala
od svojega ustanovljenja neomejna na sta-
lišču, da brani stanovske koristi delavstva,
ki se priznava k slovenski oziroma slovan-
ski narodnosti, torej obenem stanovske in
tudi narodne pravice, bila je vedno pri-
pravljena stopiti v boj za koristi proletar-
stva proti vsem in vsakomur, tudi lastnim
narodnjakom, ki bi ogroževali te koristi,
ne priznavajoč nikomur pravice, da bi iz-
koriščal proletarijat, najmanj pa še, da bi
to delal sorojak proti sorojaku, bila pa je
tudi vedno pripravljena, podati bratsko
roko vsakomur, kadar je šlo za obrambo
skupnih interesov delavstva ne glede na
njegovo narodnostno ali kakršnokoli drugo
prepričanje. Mednarodna socialna demo-
kracija je bila N. D. O. že od njenega
začetka najljutejša sovražnica, in čim vtraj-
nejše, čim odločnejše je N. D. O. stopala
v boj za koristi svojega lastnega članstva,
ali pa tudi splošnosti, tembolj je rastlo
sovraštvo v socialni demokraciji, katera si
je lastila edino pravico zastopstva proleta-
rskih koristi. Kaj je neki moglo biti po-
vod temu sovraštvu? Ali more socialna
demokracija peči dejstvo, da N. D. O. skrbi
po svojih močeh za svoje članstvo? Ali
more biti povod sovraštvu, ako N. D. O.

doseže kak poboljšek, ki je v dobro sploš-
nosti? Ali more resnični prijatelj proleta-
rijata sovražiti tistega, ki se trudi, da bi
koristil proletarijatu? Ali bi mu nasprotno
ne moral biti celo hvaležen za ono, kar je
pridobil v dobro splošnosti, ali pa vsaj
dela te splošnosti? Ali je upravičen srd
socialne demokracije, ako N. D. O. zdru-
žuje oni del proletariata, ki je v svojih
nazorih v skrajnem nasprotju z nazori so-
cialne demokracije? Ali sme socialna de-
mokracija netiti sovraštvo proti N. D. O.,
ako se N. D. O. zavzame za stanovske
koristi delavstva, ki noče niti čuti o soci-
alni demokraciji? Ali ima socialna demo-
kracija pravico odrekati komu svobodo
prepričanja, ali more in sma koga siliti,
da stopi pod njeno okrilje? In končno tisti
proletarijat, ki ne vidi v socialni demokraciji
pravega zastopstva svojih koristi, ali nima
pravice do obrambe svoje eksistence?

Sovraštvo, ki ga goji socialna demo-
kracija proti N. D. O., je prišlo že tako
daleč, da je socialna demokracija popol-
noma zatajila nauke svojega velikega učitelja
Marxa in posegla v svojem brezmi-
selnem boju proti N. D. O. po najgršem
sredstvu — izdajalstvu proletarskih inte-
resov, stopivši v boju proletariata proti
kapitalizmu odločno na stran kapitalizma!

Uslužbenci c. kr. javnih skladišč bijejo
obupen boj za svoj odstavek proti naj-
močnejšemu kapitalistu, državni upravi
sami. Že v začetku tega boja je socialna
demokracija ošabno zavrnila po N. D. O.
bratsko ji ponujeno delavsko desnico za
skupno delo. N. D. O. je nato nastopila
samostojno in je po dolgem boju dosegla
vsaj deloma, kar je zahtevala, dočim je bil
nastop socialne demokracije popolnoma
brezuspešen. Drobčina, ki jo je vrgla
državna uprava uslužbenstvu javnih skladišč,
pa nikakor ne more zadovoljiti, treba je
nadaljnega, še odločnejšega boja. N. D. O.
je bila pripravljena tudi sedaj za skupen
nastop in je povabila uslužbenstvo c. kr.
javnih skladišč brez razlike mišljenja k
skupnemu razgovoru o nadaljnjih korakih
v dosego njegovih zahtev, a glejte: tista
socialna demokracija, ki si je
z debelimi črkami napisala
na svojo zastavo geslo „neizprosen
boj kapitalizmu“, je pozivljala delav-
stvo, naj odkloni vsako solidarnost s
proletarijatom v N. D. O., noseč tako
razpor med proletarijat, razpor, ki narav-
nost onemogočuje proletarijatu vsak uspeh
v boju proti velekapitalistu — državni
upravi!

To naj že potem še zastopnica pro-
letariata in po njenih besedah celo „edina
prava!“ Ne. socialna demokracija je tu
pokazala edino le kot izdajalka proletar-
skih koristi, zaveznica kapitalizma, najlju-
tejšega sovražnika proletariata, sama še
ljutejša sovražnica proletarskih koristi!

K temu le še zaključek: socialna
demokracija se je stem na naj-
sramotnejši način sama odre-
kla vsaki pravici zastopstva
delavskih koristi, za pravično
in pametno mišlečega proleta-
rca nivo socialne demokra-
cije kot zastopnice delavstva,
temveč obstoji edino le še pod-
repnica kapitalizma, iščočča le v njem svoj
strankarski dobiček, plačanka, ki za svetle
cekinje prodaja proletarsko eksistenco!

Fej!

„ ZVEZA „

JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Socialnodemokratsko združništvo.

Malo čudno se bo morda zdelo našim
tovarišem, ko bodo čitali naslov tega članka,
češ, kako pride to semkaj pod „Zvezo
Jugoslovanskih železničarjev“, toda če jim
pояsnimo, kako prav ta stvar zadene v
prvi vrsti železničarje, tisto organizirano
delavstvo, ki je bilo še pred kratkim naj-
trdnjša opora socialne demokracije, potem

jim bo stvar že umljiva. Saj so bili do pred kratkim ravno železničarji tisti, ki so socialni demokrat v Trstu, kot elita njihove organizacije, kot najzavednejši organiziranci, ki niso samo z besedo, temveč v prvi vrsti s svojimi rednimi in točnimi prispevki vzdrževali, skoraj lahko rečemo, vso njihovo organizacijo, zlasti pa njihove gospodarske naprave, konsumne zadruge. To so tudi dobro vedeli in tudi še dandanes dobro vedo socialnodemokratski gospodje in zato tudi delajo na vse kriplje, da bi si ohranili te najboljše svoje — plačnike. Toda ako so bili železničarji svoj čas tako zavedni, da so prvi čutili potrebo stanovske organizacije, in se je tudi krepko oklenili, so bili ravno tako zavedni tudi pozneje in so uvideli, da jim socialnodemokratska organizacija ne le ne koristi, pač pa občutno škoduje, da jih hoče edino le izkoriščati v svoje političnostrankarske namene, in začeli so ji tudi prvi obračati hrbet.

Začelo je pokati in to občutno pokati v socialni demokraciji.

Ni še dolgo temu, kar se je raznesla, oziroma bolje rečeno, razšla železničarska skupina II. (državna železnica), ker centrala na Dunaju bolj upošteva voljo trmoglavega Kopača, kakor pa skupno voljo stotin železničarjev. Ali to še ni bilo vse. Tudi v skupini I. (južna železnica) vre kakor v Vezuvu in pričakovati je vsak čas, da izbruhne na dan lava, ki bo razdrila in uničila tudi to skupino. Kakor se čuje, so sklenili nekateri pametnejši sodrugi, da naj se skliče v najkrajšem času izreden občni zbor skupine, ki naj bi pometel z onimi mogočnejši, ki si laste edino gospodovalno pravico nad svojimi sodrugi, kakor so to Bahun, Zlobec, Krajšek itd. Malo težko bi bilo tem gospodom sodrugom za njihova mesta, a kakor kaže, se bodo le morali posloviti. Pri skupini III. so pa razmere tudi take, da jim posvetimo v eni prihodnjih številkih poseben članek.

Z ozirom na vse to je pač umljivo, da železničarji, dasiravno morda pristaši socialnodemokratskega nazivanja, ker trumoma beže iz socialne demokracije, kar iz vseh njenih lukenj zija polom. Še bolj umljiva pa je stvar, ako človek ve, kake vnebovpijoče nepravilnosti se dogajajo v nekaterih socialnodemokratskih gospodarskih napravah, h katerim so socialni demokrati kakor smo že rekli, pred vsem pritegnili železničarje kot dobre plačnike. Naj se torej tudi mi pobavimo nekoliko odločneje s to stvarjo.

Tako so n. pr. naši ljubi rdeči bratci ustanovili svoj čas gostilniško zadruge „International“ v ulici Boccaccio v Trstu, pri kateri so seveda predvsem računali na železničarje, ki bivajo po veliki večini v tej ulici in njeni bližnji okolici. Poslovanje te zadruge je res značilno za socialnodemokratsko „gospodarstvo“ s tujim, to se pravi, s članskim denarjem, in ako se dogajajo take stvari tudi v drugih socialnodemokratskih gospodarskih napravah, potem pač sodrugi lahko v najkrajšem času zapro svojo botego in izginijo, kajti poslovodja zadruge „International“ je bil takšen, da ne prenese prav nobene kritike.

Pred kratkim je bivši gostilničar v tej zadruzi gostilni tožil zadruge za odškodnino, ker mu je pred dogovorjenim rokom odpovedala. Gostilničar je svoj čas izročil zadruzi dolžno pismo, glaseče se na 1000 K., a to dolžno pismo je izginilo, ni ga tudi ni bilo mogoče najti pri prvi obravnavi. Dolžno pismo se je našlo šele, ko je gostilničar zahteval preložitve obravnave, da se pokličejo priče, ki so videli in čitale to dolžno pismo. Ko pri drugi obravnavi predsednik zadruge ni znal več iz zagate, je vendar privlekel na dan ono dolžno pismo, vse raztrgano in pomazano, ker je že sam po sebi najboljši dokaz, kako imenitno je knjigovodstvo urejeno pri tej zadruzi.

Pri obravnavi se je nato dosegla poravnava, ki je bila ugodna za obe stranki, ali v zvezi temu so bili gospodje sodrugi tako čedni, da so sklicali zborovanje, na katerem so potem kričali, da je bivši gostilničar poslal za oprostjenjem, kar nikakor ne odgovarja resnici.

Pri obravnavi so prišli na dan lepe stvari. Odkar obstoji zadruge „International“, se je vršilo nebroj odborovih in nadzorniških sej. Ali o vseh teh sejah ni nikakoga zapisnika. Tudi ni nikakih knjig. Sódnik je vprašal pri obravnavi, kje so zapisniki, pa so odgovorili, da so se napravljale samo beležke. Res žalostno je, da pravni zastopnik zadruge in obenem njen tajnik, sodrug dr. Šolar, ne ve, da mora zadruge imeti zapisnik, v katerem se zapisujejo sklepi sej. Pač so res lahko člani veseli ob takim

poslovanju združnega odbora, katerega edinega krivda bo, ako bo šla zadruge v grob. Pogreb se bo seveda vršil na stroške članov.

Tako je torej z zadruge „International“. Ob priliki posvetimo tudi še kam drugam. Ali že ta slučaj dovolj jasno kaže, koliko gnilobe je najti nad socialnimi demokrati, ki tako radi vidijo pezdri v očesu drugih, bruna v svojem lastnem pa ne vidi. In potem še kriče, da mi agitiramo proti njim, da jim odvezemamo članstvo itd. Ne, ne, vi rdeči bratci, Z. J. Ž. ni treba prav nobene agitacije proti vam, ni ji treba nagovarjati prav nikogar, naj pusti vašo organizacijo, vaši člani so sami tako pametni, da ob takih razmerah zapuščajo vašo potaplajočo se barko in prestopajo tja, kjer vedo, da jih nihče ne bo izrabljaj v kake političnostrankarske, ali pa morda celo še v kake omazane osebne namene. Prav nikomur ni treba podirati vaše organizacije, saj jo pod rate sami, saj sami rujete proti njej s svojim nedemokratskim, na drugi strani pa tudi neopravičljivo lahkomišelnim postopanjem. Ljudje, ki v takih stvareh, kakor je združno poslovanje, delajo tako lahkomišelnost, kakor delajo socialni demokrati, pač ne morejo računati nato, da bi imel še kdo zaupanje nanje in njihovo delovanje, najmanj pa, da bi jim zaupali železničarji, ki znajo samostojno misliti in jim ni treba za to tujih možgan, posebno pa takih, ki so že zdavnaj zvodenele. In če se še najdejo med železničarji ljudje, ki so tako prepričani socialni demokrati, da jih edino le še to prepričanje drži pri socialnodemokratski stranki, jim sicer čestitamo na tem trdnem prepričanju, ali obžalujemo jih obenem, da svojih moči ne posvetijo boljši stvari ali pa vsaj izčiščenju socialnodemokratske organizacije onih ničvrednejšev, katerim je organizacija edino le molzna krava. Sicer je pa to njihova stvar, ne pa naša žal je nam edino le to, da trpi škodo marsikateri železničar, ki še ni izpoznal socialne demokracije. Naša stvar bo pač, da jo osvetlimo tako, da ne bo varala nikogar več. Ako dosežemo to, smo izpolnili velik svoje naloge!

ziž — Iz skladišč drž. železnice pri sv. Andreju. „Narodni Delavec“ je že imel priliko, da se je bavil z nekim Frühwirthom, zagriženim nemškonalnim socialdemokratom, ki je bil dosedaj res še socialni demokrat, dasiravno mu je že skozi vse luknje v suknji gledal nemški nacionalizem. Ali sedaj je že tudi popolnoma izginil pri njem socialni demokrat, in Frühwirth je odslej hud nemški nacionalist, ki celo svoje dosedanje „sodruge“ strahovito gleda postrani. Frühwirth je namreč dosedaj opravljal za silo službo skladiščne mojstra, ker drugega najbrž ni bilo, dasiravno je sicer čisto raven partijski vodja, to se pravi, navaden delavec, ki je le zato zlezal nekoliko nad druge, ker je Nemec in ker državna železnica daje navadno Nemcem prednost pred drugimi delavci zato, ker so Nemci, ne pa zato, ker so morda sposobnejši, kar se posebno pri Frühwirthu ne more niti pomisliti. Tega Frühwirtha je seveda drugo delavstvo dosedaj klicalo le za Frühwirtha, kar naenkrat pa mu je strahovito porastel greben, in bilo je dne 8. t. m., ko je nahrulil delavce, da ga morajo klicati: „Gospod skladiščni mojster“. To je tudi zahteval od svojih sodrugarskih tovarišev, partijskih vodij. Ker mu pa le-ti, nad njimi zlasti neki Rus, ki je bil dosedaj velik socialistični agitator, niso hoteli parirati, se je hudo razkačil in začel krčati nad nimi, dokler mu ni Rus odbrusil nazaj: „Jaz se po..... na take skladiščne moistre!“ Frühwirth je seveda takoj tekel k inspektorju, ki je poklical Rusa na raport. Torej sodrug sodruga toži pri predstojnikih. Z ene strani se vid cela stvar zelo otročja, prav tako, kakor bi otrok tekal k materi, češ: „mama, tale mi je jezik pokazal“, na drugi strani je pa res značilno, ker kaže, koliko je delavskostanovske zavednosti in čuta skupnosti med pristaši socialne demokracije. Za besedico, zaradi ubogega titlčka pa v tek k inspektorju tožit! Fej! Našim ljudem priporočamo, da dobro pazijo na tega „gospoda skladiščne mojstra za silo“, kajti prišel bo čas, ko bomo izpregovorili o njem prav resno besedo.

ziž — Štedenje pri državni železnici. Ne bi omenjali stvari, ako bi se nam na eni strani ne zdela res smešna, na drugi pa kazala, da se večina novih uvedb pri c. kr. državni železnici, ki merijo na „štedenje“, izkaže kot patentirana neumnost, ki ne prinaša železniški upravi pač nikakoga dobička, temveč edino le izgubo. Pred seboj imamo namreč „knjižico za vozne pristojbine“ (Fahrgebühren-Büchel). Dosedaj so imeli namreč

vlakovodje te knjižice za vozne pristojbine toliko, da so zadrževali za cel mesec. Knjižica je imela 12 listov in je stala 11 vinarjev. Seveda se je ta velikanska svota 11 vinarjev zdela gospodom pri zeleni mizi veliko previsoka in zato so uvedli knjižico, ki stane samo 7 vinarjev. To znači torej prihranek 4 vinarjev pri knjižici in bi bilo prav lepo, ako bi gospodje ne bili napravili neumnosti in za teh 7 vinarjev dali napraviti knjižice s samo 3 listi, tako da bo sedaj rabil vlakovodja v enem mesecu najmanj tri take knjižice po 7 vinarjev, torej za najmanj 21 vinarjev, dočim je prej zadostoval samo ena knjižica za 11 vinarjev. Imeniten račun, kaj?! Zato da se prihranijo 4 vinarji, se vrže proč 10 vinarjev. Pri sto slučajih je to 10 K., pri 1000 slučajih 100 K. in ker ima leto tudi pri c. kr. državni železnici 12 mesecev, v letu torej 1200 K. Majhna je sicer ta svota napram milijonom, ki jih izdaja državna železnica, toda če bi se razdelila med 10 ali 20 ubogih trpinčenih železniških uslužbencev, delavcev, kaka dobrota bi se jim storila stem. Tako je pa denar kratkomalo vržen proč. Tako pač znajo štediti visoki gospodje! Na eni strani mečejo denar skozi okna, na drugi ga pa nimajo nikdar, kadar gre za kak najmalenkostnejši priboljšek uslužbencem. Je pač tako pri c. kr. železnici!

ziž — Tovariše železničarje, ki so se bodisi na ta ali oni način obrnili na tov. predsednika centrale v Trstu v svrhu kakih posredovanj ali drugih takih stvari, prosimo, da nekoliko potrpe, kajti tov. predsednik je že skoraj tri tedne bolan. Takoj, ko se toliko opomore, da bo mogel zopet redno obavljaliti svoje posle, bo zopet v polni meri na razpolago tovarišem članom Z. J. Ž.

ziž — Ali je res? Pod tem naslovom prinaša glasilo češkega in jugoslovanskega železniškega uradništva sledečo vest: Pravijo, da vlada namerava razpustiti vse stanovske organizacije. No, to najbrž ne bo res. Radovedni smo, kako bi vlada rešila to „vprašanje“. Morda ima na piki le slovenske organizacije. Pravico ima, da to poskusi, dvomimo pa, da ima tudi dovolj moči za to najnovejšo avstrijsko posebnost. — Malo tško je res verjeti, da bi se nameravalo kaj takega, toda pri nas v Avstriji je pač res mogoča tudi nemogočnost in prav lahko se zgodi, da bi dobile vse stanovske organizacije naenkrat kak lep odlok, ki bi jim naznanjal, da so razpuščene. Toda ne vemo, kake bi bile posledice. Naj nam le verjame c. kr. vlada, da se tudi ona ne sme šaliti z organiziranim proletariatom, kajti le prepričana naj bo, da bi bile posledice take, da bi se vlada, ki bi napravila tako neumnost, ne vzdržala niti par dni. Naj le poskusijo gospodje pri zeleni mizi, in videli bodo, k e je večja moč, ali pri njih, ali kje drugje!

ziž — Iz skladišča poreške železnice v Trstu nam poročajo, da skladiščni mojster Počivaušek nikakor še ni prišel do pameti, dasiravno se mu je že v vašem listu svetovalo z dobrohotno pripombo, da naj se poboljša sebi v svojo lastno korist, ker bi mu sicer znalo občutno škodovati, ako bi še nadalje ravnal tako osorno in odurno z delavstvom, ki mu je pridrženo. Priganjanje, ki je menda pršlo Počivaušku že v meso in kri tako dleč, da ne more drugače, da je oddaleč vpije nad ljudmi, ko jih komaj zagleda, da naj hite, da naj ne postajajo itd., dasiravno vsak do zadnjega stori svojo dolžnost. Temu priganjanju mora biti ekrat konec. Zlasti pa vprašamo Počivauška, s kako pravico zadržuje delavstvo nad 12. uro pri delu in ravno tako tudi po 6. uri, in kako to, da prav v tem času, ko nima prav čisto nobene pravice zahtevati od delavstva, da naj še dela, najbolj priganja? Poučili bomo Počivauška in to na prav občuten način, da je prosti čas pri železnici za odpočitek, ne pa za robotanje. Povemo naj pa tudi vzrok tega nadurnega robotanja, Počivaušek namreč prav dobro razlikuje med strankami, ki so „dobre roke“, in onimi, ki za svoj denar zahtevajo, da stori železnica napram njim svojo dolžnost, kakor določajo predpisi, brez „dobre roke“. In tako se pač dogaja, da stranke z „dobro roko“ dobivajo in odkladajo blago tudi po 12. in 6. uri, dočim lahko stranka, ki nima „dobre roke“ za gospoda Počivauška, lahko čaka celi teden na blago. Kaj ne, tako je gospod priganjač Počivaušek! Za danes smo povedali toliko, v prihodnjič pa pride še kaj več. Torej! — Pripominjamo pa tu, da se je v skladišču poreške železnice uvedlo tako „štedenje“, da ga že ni mogoče več prenašati. Na

vseh koncih in krajih manjka delavstva, in zato je ravno tako priganjanje in pritiskanje. Zunaj skladišča opravljata vse delo dva pisarja z 10 možmi, dočim bi bilo nujno potrebno, da bi bili 3 pisarji in 15 mož. V skladišču je pa za vse delo ena edina oseba. Ta sprejem in oddaja blago, pileplja listke, vpisuje v skladiščno knjigo, vozi kareto itd. — vse eden uslužbenec. To se pravi naravnost oderuško izrabljati uslužbenec. Ako bi se to dogajalo pri kakem privatniku, smo prepričani, da bi se našla oblast, ki bi posegla vmes, ali pri c. kr. državni železnici je dovoljeno vse. Najbrž bi nihče ne rekel ničesar, ako bi uslužbencem celo rezali jermena s hrbita. Res nujno je potrebno, da se o teh razmerah izpregovori na pristojnem mestu!

ziž — Poset čeških tovarišev. V četrtek so nas posetili naši ljubi tovariši iz zlate Prage, dr. poslanec Buřival, dodpredsednik „Spolkov“ Machek in tajnik Havelka. Zvečer se je vršil v „Narodnem domu“ shod, na katerem so poročali omenjeni tovariši. Po shodu se je v gostilni N. D. O. vršil komers, na katerem se je izpregovorila cela vrsta napitnic. Natančno poročilo priobčimo v prihodnji številki.

ziž — Poziv članom v Trstu! Pozivljamo vse člane v Trstu, da se v najkrajšem času izkažejo s svojimi društvenimi knjižicami v društvenem uradu v ul. Lava toio št. 1. v času od 4. do 7. popoldne v svrhu primerjanja vknjižb v članskih knjižicah in blagajniških knjigah.

ziž — Vsem članom naznanje! Z. J. Ž. je založila svoje razglednice. Pozivljamo torej podružnice in tudi posamezne člane, da pridno naročujejo te razglednice. Zlasti priporočamo podružnicam, da ob priliki svojih društvenih prireditev, veselic itd., priporočajo članom uporabo naših razglednic. Razglednice se naročajo pri centrali v Trstu in sicer 100 komadov za 5 K.

ziž — Na Opčine. Tistemu perescu štiriveresne deteljice, ki misli, da je na Opčinah edini gospodar in da sme potem z drugimi uslužbenci c. kr. državne železnice pometati, kakor se njemu zljubi, priporočamo, naj rajši skrbi zato, da bodo vrata v njegovem stanovanju tka, kakor so jih napravili svoj čas, da ne bo krika in vika in poloma, kar nikakor ne pristoji tako „visoki“ osebi, kakor je on. Priporočamo mu to prav prijateljsko, ker mu ne maramo škodovati, dasiravno je naš nasprotnik; ali povemo pa, da pač ne bomo imeli nikskega usmiljenja, ako se mož ne spametuje. Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce, pravijo, in mi pravimo tudi tako. Naj se mož le spomni pošiljatve gotovih „sladkih“ in drugih takih stvari in — molči, kajti potem molčimo tudi mi. Če nas pa prisili, da bomo govorili, pa bomo, toda potem — —! Torej pamet!

ziž — Enketa železničarske lige, katere bi se bila morala vršiti v Pragi dne 23., 24. in 22. t. m. se je iz več vzrokov odložila in se vrši šele meseca septembra. Opozarjamo nato one naše člane, ki so nameravali ob tej priliki poleteti v Prago, in jih pozivljamo, da se udeleže enquete meseca septembra. Natančneje objavimo, pravočasno, ko se določijo dnevi, kedaj se vrši enketa.

Domače vesti.

d. — Štrajk v Ajdovščini. Znano je, kake posledice je imel veliki mezdni boj, ki ga je bilo delavstvo ajdovske predilnice lansko leto proti svojim delodajalcem. Delavstvo je moralo v obrambo svojih življenskih pravic poseči po najsrajnejših sredstvih, zgodilo se je celo, da je vsled neprimerno odurnega nastopa gotovih oseb prišlo do dejanskega napada na predilniško poslopje, delavstvo je bilo pač upravičeno ogorčeno do skrajnosti. Ali vse to je inelo svoje posledice. Dne 10. februarja t. l. je stalo pred okrožnim sodiščem v Grici 22 delavcev, obtoženih, da so zakrivali hudodelstvo javnega nasilstva po § 85 k. z. Obravnava je trajala celi dan, a končno je sodišče po zagovoru tov. dr. Franca Brnčiča izreklo razzsodbo, po kateri sta bila kaznovana edino le dva delavca, ki sta priznala svoje dejanje, na 14 dni oziroma en mesec zapora, dočim pa je bilo oproščenih 20 delavcev. Državni pravdnik je vložil proti oprostilni razzsodbi nčnostno pritožbo, o kateri je te dni razpravljalo kasacijsko sodišče na Dunaju. V ponedeljek, dne 11. t. m., je prejel tov. dr. Brnčič kot zastopnik tedaj obtoženih ajdovskih delavcev obvestilo, da je kasacijsko sodišče zavrnilo ničnostno pritožbo državnega pravdnika in potrdilo oprostilno razzsodbo okrožnega sodišča. Stvar je

torej končno rešena in sicer ugodno za delavstvo. Resnici na ljubo se mora priznati, da se ima ajdovski delavstvo tudi za ta svoj uspeh zahvaliti edino le N. D. O., ki se je i za čas krizne in pozneje vedno kar najtoplejšje zavzemala za koristi delavstva v Ajdovščini sploh, zlasti pa še za one uboge trpinice, ki bi naj bili trpeli zle posledice, kakor jih jim je namenil c. kr. državni pravdnik. Veliko hvaležnost pa je dolžno ajdovskemu delavstvu, zlasti pa tisti, ki so bili obtoženi omenjenega hudodelstva, tov. dr. Brnčiču, ki je storil vse, kar mu je le bilo mogoče, da obvaruje delavstvo pred tega zla, in seveda, kar nam ni treba še posebej poudarjati, popolnoma brezplačno. Naj bi bil trud in žrtve, ki sta jih imela N. D. O. in tov. dr. Brnčič za delavstvo v Ajdovščini, pač v vzpodbudo, da se čim trdnješe odklene N. D. O. in ji vsej s tem pokaže svojo hvaležnost, da sedaj vrši čim vestnejše svoje dolžnosti napram nji. V nedeljo, dne 24. t. m. se vrši občni zbor podružnice N. D. O. v Ajdovščini. Sramota bi bila za članstvo podružnice, da bi ob tej priliki pokazalo svojo nemarnost napram N. D. O. namesto živega zanimanja za njeno delovanje. Pričakujemo torej, da bomo videli na tem občnem zboru zbrano vse delavstvo iz Ajdovščine in okolice, združeno v eni misli: N. D. O. je naša rešiteljica, torej vse pod njeno modro zastavo, njej v čast, nam, delavstvu, pa v našo lastno, neoporekljivo korist!

d.— **Tovarišem članom N. D. O.!** Jutri, v soboto zvečer ob 7. uri se vrši v društveni dvorani N. D. O. v ulici Lavatorjevo št. 1 izredni občni zbor N. D. O. Opozarjamo tovariše na ta občni zbor in jih pozivljamo, da se občnega zbora udeležijo v čim najobilnejšem številu, ker je stvar res velevažna za nadaljnji razvoj N. D. O. Naj se nihče ne izgovarja da nima časa, ali s podobnimi izgovori! Organizacijski statut, izprememba pravil, to so vendar stvari, ki so res nujno potrebne in brez katerih je stalen napredek N. D. O. nemogoč. Ravno tako pa je tudi potrebno, da N. D. O. začne posvečati čim največjo skrb mladinski organizaciji, da si tako zagotovi naraščati. To so stvari, katerih rešitev je nujno potrebna. Zato pa, tovariši, jutri zvečer vsi naš izredni občni zbor!

d.— **Izlet v Pulo.** Kakor že javljeno, priredi N. D. O. v nedeljo, dne 14. avgusta t. l., celodnevni izlet v Pulo, da vrne pulskim tovarišem njihov poset v Trstu ob priliki razvzitja zastave N. D. O. V centralnem odboru N. D. O. se je izvolil poseben odsek, ki bo vodil vsa pripravljala dela za ta izlet, in ta odsek se je že tudi posvetoval z zaupniki vseh skupin v zadevi izleta. V prvi vrsti gre tu za načrtovalce parobroda. Za to je seveda meročajno število udeležnikov in pa svota, ki bi jo zahtevala dotična parobrodna družba za prepustitev parobroda. Na razpolago sta tu edino le dve parobrodni družbi, na eni strani „Dalmatia“, na drugi pa „Austro-Americana“. Prva more dati na razpolago manjše parnike, druga pa velike. Izletni odsek torej stoji sedaj pred vprašanjem: na koliko izletnikov smemo računati? Ako bi bilo število tako veliko, da se more najeti veliki parnik, potem se najame veliki, če pa bi število ne bilo tako visoko, da bi se izplačal izlet z velikim parnikom, potem bi bilo treba najeti manjši parnik. Ker je pa sedaj še popolnoma nemogoče vedeti, kako število izletnikov se bo prijavilo, je prišel odsek po posvetovanju z zaupniki do sledečih sklepov: 1. vožnja iz Trsta v Pulo in nazaj stane za osebo K 3-60 pri čemer pa je že všteta tudi vstopnina k veliki veselici ki se vrši v vseh vrtnih in notranjih prostorih Narodnega doma v Puli. — 2. Vozni listki se začnejo prodajati v N. D. O. in drugih društvih že jutri, v soboto, dne 16. t. m. — 3. Kot zadnji dan priglasitve se določi četrtek, dne 4. avgusta. To se je moralo določiti zato, ker se mora N. D. O. s tem dnevom odločiti za ta ali oni parnik. — 4. Obnem s priglasitvijo se mora plačati tudi vozni listek. Vozni listki brez vstopnine k veselici se ne oddajajo. — 5. N. D. O. garantira za prostor samo tistim izletnikom, ki se prikladijo in kupijo vozne listke do dne 4. avgusta. Vozni listki se bodo prodajali tudi še do 13. avgusta

zvečer, toda prostor na parniku se more po 4. avgustu zagotoviti le v slučaju, da se do 4. avgusta prijavi najmanj 1000 (tisoč) izletnikov, ker je le v tem slučaju mogoče najeti veliki parnik. — 6. Prodaja vozni listkov se zaključuje v soboto, dne 13. avgusta, zvečer. Pri odhodu parnika in med vožnjo se vozni listki ne prodajajo več — To so torej v glavnem sklepi glede izleta. Vabimo torej narodno delavstvo iz Trsta in okolice, pa tudi vse drugo narodno občinstvo, zlasti pa narodna društva, da se dne 14. avgusta prikladijo N. D. O. in žnjo vred polete v Pulo, kjer jih sprejme kakor brat brata tamošnje narodno delavstvo, sploh ves slovenski živelj iz Pule in okolice. Poudarjamo pa še enkrat, in to prav odločno, da je **zadnji dan priglasitve četrtek, dne 4. avgusta.** To se je moralo odločiti tako, ker je to zadnji dan za najetje parnika. Navada je sicer pri nas v Trstu, da ljudstvo ob takih prilikah najrajši odlašajo prav do zadnjega, a v tem slučaju je to popolnoma izključeno, kajti parniku se ne more priklopiti za one zakasnelce še par čolničev, kakor se pri železnici lahko dobi par voz, ako jih je treba. Kakor rečeno, ako je do 4. avgusta prodanih 1000 vozni listkov, potem najame N. D. O. parnik, na katerem bo prostora še za nadaljnjih več sto izletnikov, če pa do tega dneva ni toliko priglasencev, potem se mora naročiti majhen parnik, na katerem bo prostora kvečjemu za 500 oseb. Drugačnih parnikov pa ni na razpolago. Seveda nastane pa pri tem vprašanje, ali bi se sploh izplačalo napraviti izlet, ako se prikladi samo toliko izletnikov. Ako napravimo izlet, mora ta izlet bit tak, da imponira že s samim številom izletnikov. Na vas, narodni delavci in drugo narodno občinstvo, je torej ležeče, da se izlet izvrši častno za narodno delavstvo in sploh slovenski Trst. Zato vabimo vnovič: **kdor se namerava udeležiti izleta, naj si kupi vozni listek čimprej, zadnji čas pa do 4. avgusta!**

d.— **Kdo laže?** V zadnjem „Lavoratoru“ čitamo poročilo o krumirskem shodu, ki so ga sklicali socialisti v nedeljo, da s tem odvrnejo od skupnega nastopa uslužbenstvo c. kr. javnih skladišč. Na tem shodu je poročal neki Perez o pridobitvah, ki so jih baje dobili socialisti v prvih vrstah je omenjal zadevo o pokojnini, potem pomnožitev stalnih mest za 56. V nadaljnjem je poročal, da se s temi 56 zboljšajo plače skupaj 110 uslužbenecem, da se boletistom določi tedenska plača, da se vrnejo kavcije, da se dovoli na leto 5 dni dopusta delavcem, 8 dni asistentom in 15 delovodjem. — Sedaj pa vprašamo: **kdo torej laže?** — C. kr. dvorni svetnik Minas, ravnatelj c. kr. javnih skladišč, je poklical prošli teden k sebi strokovnega tajnika N. D. O., da mu sporoči ukrep c. kr. finančnega ministristva. Povedal mu je, da je finančno ministristvo pristalo edino le na poboljšek glede penzije in zvišanja števila stalno nameščenih uslužbenecv. **Vse druge zahteve pa da je finančno ministristvo odklonilo.** Strokovni tajnik N. D. O. je morda pol ure pozneje še enkrat šel k dvornemu svetniku Minasu, da se še natančneše informira o celi stvari. Na direktno vprašanje: „Kaj je z ostalimi zahtevami?“ — je odgovoril dvorni svetnik Minas: „Niso bile priporočene, torej tudi niso dovoljene!“ In specielno glede kavcij je rekel c. kr. dvorni svetnik Minas: „Prosim vas, priporočajte tudi Vi ljudem, da naj ne zahtevajo kaj takega, ker je le njim v korist, ako imajo vloženo kavcijo, ker na podlagi kavcije dobivajo predurjeme. Sicer pa to zahtevajo itak le tisti, ki bi kavcijo potem zapili!“ C. kr. dvorni svetnik Minas je torej ponovno povedal strokovnemu tajniku N. D. O., da je finančno ministristvo ugodilo samo dvema zahtevama, druge pa da je zavrnilo, ker jih uprava c. kr. javnih skladišč ni priporočala. Kdo je potemtaka laga? Ali c. kr. dvorni svetnik in ravnatelj c. kr. javnih skladišč, Jurij Minas ali pa sodrug Perez na shodu v nedeljo? Naj nam na to odgovori eden ali drugi. Ali je mogoče misliti, da bi ravnatelj c. kr. javnih skladišč prikrival delavstvu do-

vožnje priboljške, ko ima nalog, da te priboljške izvede, in ko mu mora biti na tem, da ne razdražuje itak že razburjenega delavstva? Nasprotno pa vemo, da so socialisti demokrati že pred tedni neusmiljeno farbali delavstvo po prosti luki, češ da so pridobili to in to, dasiravno je bilo vse skupaj nesramna laž. Kdo je tu lagal, kdo je vedoma govoril neresnico, kdo je farbali delavstvo? Bodisi ta ali oni, mi smo vedno pripravljani, da stopimo s to stvarjo pred najširšo javnost, kajti konec mora biti enkrat tega zavaravanja delavstva, pa naj mu bo provzročitelj kak c. kr. dvorni svetnik ali pa socialnodemokratični sodrug!

d.— **Na naslov c. kr. poštnega ravnateljstva!** Nemarnost, s katero razpošlja c. kr. pošta naš list, presega vse meje. Danzadnem se množe pritožbe, da naročniki ne dobivajo lista, dasiravno se je list zanje oddal na pošto. Tu se vendar nčja vse! Ali plačujemo zato poštno pristojbino, da potem nekateri zagrizeni socialnodemokratični pismonoše mečejo list kratkomalo proč, ali pa si dovoljujejo neslane šale, da kratkomalo napišejo na ovoj „nepoznan“ ali „sconosciuto“, dasiravno je naslov na ovojju popolnoma pravi, in dotičnik že leta in leta stanuje v dotičnem stanovanju. Hoteli smo se nalašč prepričati o tem in prepričali smo se. Pošta nam je vrnila list, naslovljen na nekega našega naročnika v Trstu s pripombo „nepoznan“. Nato pošljemo dotičniku list v kuverti na isti naslov in — dobil ga je. Kje je potemtaka tu lumparija? Povemo torej, da bomo odslej strogo zasledovali vse take slučaje in jih tudi brez usmiljenja grajali na pristojnem mestu. Če to ne bo pomagalo v Trstu, se obrnemo na višje mesto. Vsekako pa izjavljamo še enkrat, da nikakor ne bomo trpeli, da bi pismonoše, če se jim ne ljubi dostavljati lista, list metali proč ali pa ga vračali kot nedostavljiv!

d.— **Na socialnodemokratičnem shodu,** ki se je vršil prošlo nedeljo je govoril tudi neki Giacomin, ali kakor mu pravijo v prosti luki, neki Gorsa. Sicer se skoraj res ne izplača, da bi odgovarjali na njegove neslanosti, a da ne bo mislil, da nas je morda ustrahoval, izpregovorimo o njem v prihodnji številki. Mož naj bo le prepričan, da mu ne ostane nemo prav nič dolžni.

d.— **Kar je preveč, je preveč!** V prosti luki je med delovodji nekaj ljudi, ki so se menda zakleli, da bodo delavstvo mučili in trpinčili do zadnjega. Ali ni še dovolj, da priganjajo delavce, kakor so to svoj čas delali graščinski valpti s tlačani, ne, to jim ni dovolj, temveč jih celo kolnejo in obsipajo s psovkami hujše, kakor bi to delali ogrski svinjarji. Eden takih priganjačev je n. pr. neki Jakob Sosič, delovodja pri pometačih. To človeče, rojeno tam gori nekje na Krasu, ki prišedi v Trst še najbrž niti metle ni znalo pošteno prijeti v roke, se sedaj znaša nad delavci, kakor bi bilo vso učenost tega sveta zajemalo kar s korcem, ne pa samo z žlico. Zmerja in pa psuje jih na vse mogoče načine, kolne jim mater, krst, boga in ne vemo kaj še vse, psuje jih z zabitimi Kraševci, s prokletimi ščavoni itd. Revščina vendar, da ga ni sram! Sicer mu pa povemo, da delavstvo nikakor ni več voljno prenašati njegovega priganjanja, njegovih psovk in njegovih preklinjanj. Saj vemo, kam nam se je obrniti, in to mu garantiramo, da storimo v prvem takem

slučaju korake, da bo imel Sosič potem dovolj časa šteti kamenje po Krasu. S takimi ljudmi bomo napravili kratek obračun!

d.— **Zahvala.** Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem vsem tovarišem, ki so tolažili mene in mojo družino ob bridki izgubi moje soproge in so tudi nepozabno rajnico spremili do zadnjega počitka. Obnem se tudi zahvaljujem N. D. O. in pa tovarišem, ki so se me ob tej priliki spomnili z znatnimi podporami. Najprisrčnejša zahvala vsem!

Fran Počkar,
delavec v Lloydovem arsenalu.

Organizacijske zadeve.

o.— **Javen shod v Ricmanjih.** — N. D. O. priredi v nedeljo, dne 17. t. m. popoldne javen shod v Ricmanjih Na dnevnem redu je poročilo o delovanju N. D. O. Natančneje v dnevnem časopisu. Pozivljamo narodno delavstvo in sploh narodnozavedno ljudstvo v Ricmanjih in okolici, da se tega velevažnega shoda udeleži v čim najobilnejšem številu!

o.— **Občni zbor podružnice N. D. O.** — „Ajdovščina“ se vrši v nedeljo, dne 24. julija 1910., točno ob 3. popoldne v telovadnici ajdovskega Sokola po sledečem sporedu: 1. Nagovor predsednika, 2. poročila tajnika in blagajnika, 3. volitev odbora, 4. poročilo o razvoju organizacije (poročata predsednik N. D. O. v Trstu, tov. dr. Mandić in strokovni tajnik tov. Ekar), 5. razno. K točni in polnoštevilni udeležbi vabi za odbor:

E. Reyer, tč. predsednik.

Po občnem zboru se vrši veselica ob sodelovanju pevskega društva „Trst“ iz Trsta z njegovim mešanim in moškim pevskim ter tamburaškim zborom. Natančnejši spored veselice objavimo pravočasno.

Iz Pule.

Pouzdanicma N. R. O.

Svi pouzdanici „Narodne Radničke Organizacije“ kao i oni, koji žele učestvovati pripremanja za doček braće iz Trsta, pozvani su na **sastanak u ponedjeljak u 8 sati na večer u N. R. O.**

Na dnevnem jc redu i drugih važnih pitanja.

Nitko ne smije manjkati!

Sastanci N. R. O. u nedjelju.

p.— **Skupština radnika iz Vallelonge.** U nedjelju u jutro u 10 sati skupština radnika iz Vallelonge u velikoj dvorani „Narodnog doma“.

p.— **Sastanak u Stinjanu.** U 5 sati po podne sastanak u Stinjanu u gostioni Grge Mihaljevića. Dnevni red: Svrha i rad N. R. O.

p.— **Skupština na Velom Vrh.** U 3 sata po podne održaje se skupština predijelne skupine na Velom Vrh. Dnevni red: 1. Izbor zamjenika u odbor. 2. Podporni fond. 3. Eventualia.

p.— **Sastanak u Vinkuranu.** U nedelju u 3 sata po podne sastanak u Vinkuranu u gostioni Martina Rosande. Dnevni red: Svrha i rad N. R. O.

p.— **Sastanak u Banjolama.** U nedjelju u 5 sati po podne sastanak u Banjolama u „Hrvatskoj Čitaonici“. — Dnevni red: Svrha i rad N. R. O.

Najveća slovenska manifakturna trgovina v Trstu.
Križmančič & Breščak
 ulica Nuova št. 37.
U zalogi se nahaja velikanska izbira vsakovrstnega modernega blaga, za spomlad in leto, moške in ženske obleke, raznovrstno perilo, preproge zavese itd. Velikanska izbira vsakovrstne drobnarije, za šivilje in krojače vse po najnižjih konkurenčnih cenah.
Udom N. D. O. dajeva 10% popusta
 ☑ Priporoča se kot Slovencu slav. občinstvu za najobilnejši oblik. ☑

Konsumna zadruga N. D. O.

Prodajalne: ulica Bosco 17. II. ul. Miramare
 : Telefon: štev. 23-21. : III. v Škednju.

Čisti dobiček tega Vašega prvega gospodarskega podjetja je namenjen le Vam in Vaši sveti stvari!

p.— **Konstituirajuća skupština zidarske strukovne skupine.** Već smo par puta u „Narodnom Delavcu“ pisali o položaju zidarskih radnika u Puli i o teroru, kojeg su social-demokrati razvili protiv svakog, tko nije htio pristupiti u njihovu organizaciju. Protiv takvog postupka trebalo je ustati in zaštititi interese zidarskih radnika. Radi toga se je zaključilo, osnovati posebnu strukovnu skupinu obzirom na lijepi broj zidara organiziranih u N. R. O. i obzirom na posebne njihove prilike. Za nedjelju dne 10. ov. mj. bila je sazvana konstituirajuća glavna skupština, kojoj su prisustvovala 62 zidara. Drugi su bili zapriječeni radom ili pak uslijed udaljenosti nijesu došli. Predsjednik N. R. O. drug **Vranković** otvorio je skupštinu, te je pozdravio u ime N. R. O. zidare, koji su shvaćajući pravi zadatak organizacije prionuli, da osnuju strukovnu skupinu u zaštitu svojih interesa. Poželio im je sretan uspjeh u njihovom nastojanju, te preporučio im je slogu, poštenost i disciplinu, kao nužne preduvjete za uspješan rad. Prikazao je položaj zidarskih radnika u Puli i postupak social-demokrata, koji nije radnički. Rekao je, da nas nazivaju „krumiri“, nu mi krumiri nijesmo niti ćemo ikada biti u radničkim pitanjima. Ako pak brani svoje interese, bez da se škodi uopće radničkim interesima znači biti krumiri, ako je briga za radnička prava krumirstvo, tada smo krumiri u tom značenju, takvim ćemo uvijek ostati. Pozvao je sve drugove, neka svaki prione svom dušom uz svoju skupinu i postane apoštol i agitator za radnička i narodna prava. Dokažimo, da smo tu i da tu želimo ostati. Iza toga su bila pročitana i protumačena pravila skupine, te su bila jednoglasno odobrena. U odbor su izabrani drugovi: **Šojat J.** predsjednik, a odbornicima **Iveša A.**, **Bogdanić I.**, **Šepac F.** i **Vitasović I.**; zamjenikom **Klanfar V.** Skupina broji danas 105 članova.

p.— **Postupak social-demokratske zidarske organizacije.** Prije deset dana došlo je u Pulu 10 zidara, koji su posredstvom N. R. O. našli zarade kod gradjevnog ureda mornarice. U jutro, kad su imali poći na rad, bili su dočekani od social-demokrata, koji su ih raznim prijetnjama, lažima i nagovaranjem htjeli skloniti, da idu s njima. I u istinu sestorica se zastrašile te podjose k nima, dočim četvorica otiđoše na rad. Netom je N. R. O. doznala za postupak social-demokrata, odmah je intervenirala u obranu četvorice, a i ona sestorica ne pristupiše social demokratskoj organizaciji, već N. R. O. „Lavoratore“ javlja, da je social-demokratima uspjele odvratiti zidare od N. R. O. i da su isti otišli sa social-demokratima. Prvo nije istina, a za drugo nema je drago, da se social-demokrati brinu i za namještanje naših članova, tim nam oblakšavaju posao. Hoćemo još nešto istaknuti. Dok su social-demokrati do sada od raznih lakovjernih i strašivih zidara utjeravali globe i sili, da stupe u njihovo društvo, prema našim drugovima su se galatno ponijeli te nijesu tražili nikakve globe, a ni da stupe u njihovu organizaciju, prije nego su išli na rad.

p.— **Skupština za izbor upravnog i nadzornog odbora u bolesničkoj blagajni arsenala.** Za nedjelju, dne 26. juna, bila je sazvana skupština prometne bolesničke blagajne, na kojoj se je imalo birati upravni i nadzorni odbor. Skupština je protekla burno, te je morala biti odgođena. Kako u članku razložismo, dogodile su se već pri izboru delegata razne nepravilnosti na našu štetu. Takvih je pak poslije bilo još i više. Neki naši delegati nijesu primili legitimacije do zadnjeg časa. Nekima je bila dostavljena sa krivim brojem marke pri radu. Jedan naš delegat nije primio svoju legitimaciju, budni je ista bila uručena drugomu (social-demokratu), te je uslijed toga morao tražiti duplikat. Skupština je započela poslije 10 sati. Social-demokrati su pristupili na broju 73, dočim je naših bilo u dvorani 69, jer

su zatvorili protuzakonito vrata, te su tako 24 naša delegata, koji su bili već od 8¹/₂ u dvorani, te su po svršetku skupštine starih delegata otišli, da se odmire, ostali pred vratima. Naši su odmah protestirali i tražili, da se vrata otvore, buduć ne stoji nigdje ni u zakonu, ni u pravilima, ni u pozivu skupštine, da se na skupštinu može doći samo kroz stanovito doba. To je, kako se uspostavilo, bio manevar social-demokrata, koji su mislili tom prevarom uspjeti, te su računajući na to doveli pred lokal skupinu zidara, da naše delegate zidare izazivlja, te ih tim zadrže. Za voditelja izbora izabran je social-demokrata **Donaggio** sa 73 glasa, protiv **Vitasovića**, koji je dobio 69 glasa. Predsjednik je htio proći na izbor skrutatora i dao na glasovanje način glasovanja, nego sada su naši tražili od **Donaggia**, da to isto javi hrvatski, što on nije ali učinio. Tim je uspravljenje naših delegata, koji su već bili uzurjani nečuvanim postupkom, prevršilo mjeru, te nijesu dalje dozvolili ikakav bilo izbor, bilo izjavu.

Nastala je silna buka i trajala je do tle, dok nije bio predsjednik prisiljen, da zatvori skupštinu i izjavi, da će drugi biti pravovremeno sazvana. Iza toga je predsjednik pokupio spise i udaljio se je, našto su i naši delegati otišli. Social-demokrati ostadoše te poslije zaključka skupštine izabraše skrutatore i glasovaše za upravni i nadzorni odbor. Netom doznasmo za taj postupak, uložismo odmah protest sa podpisima preko polovice svih delegata, gdje dokazasmo nezakonitost izbora. Kako u zadnji čas doznajemo, izbori upravnog i nadzornog odbora su uništeni, te je po poglavarstvu imenovan upravni odbor i to sa strane radnika tri social-demokrata i tri naša, k tome tri sa strane mornarice. Od naših su imenovani drugovi: **Stahan**, **Vitasović** i **Hladnik**. Sad mora biti druga skupština za izbor upravnog i nadzornog odbora.

p.— **Predavanje u „N. R. O.“** U „N. R. O.“ osnovao se je mladenački odsjek, koji obećaje, da će u svakom pogledu odgovarati nadama, koje se u isti polažu. Da je takva institucija bila potrebna, dosta je spomenuti, da je u N. R. O. preko 100 članova mlađih od 24 godine.

Zadatak je odsjeka, da okupi u svoje kolo mlade radnike i da im pruži poduku i zabave, te da ih odgoji u svakom pogledu. Odsjek ima već svoj tamburaški zbor. Poduzimati će poučne i zabavne izlete. Priredjivati predavanja bilo općenito naravi, bilo u ciklusima iz raznih grana ljudskog znanja. Isto tako će vremenom urediti tečajevе za usavršavanje. Odsjek se je obratio radi predavanja na više osoba, te mu je od svih obećana potpora. Prvi je predavao **dr. I. Milić** o „razvitku radničkog pitanja“. U prvom svom predavanju prikazao je razvitak obrta od srednjeg vijeka do naših dana. U petak, dne 8. ov. mj., nastavio je svoja razlaganja, te se nadamo, da će mlađje radništvo brojno pohrliti na ta interesantna predavanja. Interes je veoma velik, te smo uvjereni, da će „Mladenački odsjek“ s ovim svojim podhvatom potpuno uspjeti.

Odgovorni urednik: **STEFAN KOS.**
Lustuica in izdajateljica: **NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA** v Trstu.
Tiska: **TISKARNA „EDINOST“** v Trstu.

Filip Ivanišević

: zaloga dalmatinskoga vina :
lastni pridelok v Jesenicah pri Omišu
v ulici **Valdirivo 17 (Telefon 1405)**
v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „**All' Adria**“ ul. Nuova št. 11 in „**Al fratelli dalmati**“ ul. Zudeeche št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

Zaloga likerjev v sodčkih in butiljkah

Jakob Perhac

TRST — Via delle Acque — TRST
Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v butiljkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

„ Vsi Slovenci v slovensko trgovino! „ **V. DOBAUSCHEK**

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Zaloga izgotovljenih oblek in perila za moške. Kupujem v veliki množini od prvih tovarn, prodajam mnogo in imam male stroške ter mi je tako omogočeno prodajati po

neverjetno nizkih cenah

Za novo sezono, velikanski prejemki blaga, 5000 oblek za moške in dečke od K 14.— do 60.— Izven tega bogata izbira, kostumov, površnikov, jopičev, telovnikov, hlač, srajc, jopič, spodnjih hlač, nogavic, ovratnikov, manšetov, halj, montur (terlis) in vsih drugih predmetov za moške. Specijaliteta lastnega izdelka za delavce; srajc z kormonskega exforta ter močne hlače in spodnje hlače.

Zgotovljajo se obleke za moške po meri.

Časna krojačnica.

Use po nizkih cenah.

Govori se slovensko.

Priporočam se na najtopleje za Vašo blagohotno podporo.

KUPUJTE VSI
Kolinsko kavino primes

Josip Stolf mizarski mojster.
TRST, ulica Belvedere št. 8. izdeluje vsakovrstna mizarska dela

Podpisani priporoča sl. občinstvo svojemu
žganjarno
ul. Petronio številka 1.
A. B.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

Prvi odhodi iz Trsta:

23. julija parnik „**Oceana**“ Nowi-York via Patraso-Palermo.
28. julija parnik „**Sofia Hohenberg**“ Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas.
Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksuznimi inštalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.
Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica **Mollia Piccolo št. 2.** ali pa h kateremu si bode agentu ali korespondentu družbe.

Cene nizke M. AITE brez konkurence

Velika zaloga z manifakturnim blagom

ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 5.

V obeh prodajalnicah dobiva se razno blago boljše kakovosti in najmodernejšo iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tudi velkanska izbira platnega in bombažnega blaga, prtov in prticev, ter vsake vrste perila tudi iz bombaža, ali platna. Veliki izbor vsakovrstnih odevi, kakor tudi koltri lastnega izdelka, Pletenike, svilenine, raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke. **VELIKANSKI IZBOR SNOVI ZA NARODNE ZASTAVNE IN DRUŠTVENE ZNAKE.**

Kupljeno blago, katero slučajno ni ugajalo, se zamenja ali pa se denar vrne brez nikakih zadržkov. Poskusiti in se prepričati!

CENE ZMERNE. TELEFON 16-83

Na obroke

Velika zaloga izdelanih oblek

za moške in otroke. Bogat izbor vseh vrst platna za perilo in rjuhe, garniture za mizo in posteljo itd.

Adolf Kistoris, ul. S. Giovanni 16, I. n.

zraven „**BUF-ET AUTOMATICO**“.

POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju.

POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju.

— JADRANSKA BANKA v TRSTU —

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

KUPUJE IN PRODAJA
VREDNOSTNE PAPIRJE
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

— VALUTE IN DEVIZE —

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila
SAFE-DEPOSITS

Promese k vsem zrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4¹/₄ 0 VLOGE NA KNJIŽICE
— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —
VLOŽENI DENAR OBRESTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : :
STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI
DOKUMENTOM VKRCAJNA. — — —

Uradne ure: 9 — 12., 2.30 — 5.30. — Brzjavil: „**JADRANSKA**“ — Trst. — Telefon: 1463 in 973.